

**SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA**  
**Pf.I.20.173/2017/4.szám**

A Szegedi Ítéltábla a dr. Szűcs László ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek – a dr. Szalainé dr. Szántai Katalin ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 2016. december 7. napján kelt 6.P.20.202/2016/24. számú ítélete ellen a felperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

**Í T É L E T E T:**

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** és kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 20.000,- (Húszezer) Ft-ot.

A felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 118.800,- (Egyszáztizennyolcezer-nyolcszáz) Ft-ra leszállítja és megállapítja, hogy a fennmaradó 1.200,- (Egyezerkettőszáz) Ft az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 15.000,- (Tizenötezer) Ft másodfokú eljárási költséget és az államnak – külön felhívásra – 38.400,- (Harmincnyolcezer-négyszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket. A fennmaradó 1.600,- (Egyezerhatszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

**I N D O K O L Á S**

A felperest a **(város 1 neve)**-i Városi Bíróság 2012. április 6-án tartás elmulasztásának vétsége miatt jogerősen 210 óra fizikai jellegű közérdekű munka büntetésre ítélte. A kijelölt munkahelyen a felperes egy alkalommal jelent meg, ekkor 8 órát dolgozott le, majd a munkavégzéstől végleg, igazolatlanul távolmaradt és egy évig külföldön dolgozott. Mivel kivonta magát a közérdekű munkavégzés alól, pártfogó felügyelőjének jelzése alapján a **(város 2 neve)**-i Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2014. november 24-én jogerőre emelkedett határozatával a büntetésből le nem töltött 200 órát 34 napi fogházbüntetésre változtatta. A büntetés letöltését 2015. augusztus 25-én kezdte meg az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben, ahol összesen két hetet töltött. Először egy hét időtartamra a 308. számú, börtön fokozatú zárkában helyezték el 3 további elítélttel együtt. A második hetet a 309. számú fogház fokozatú zárkában töltötte egy elítélttel. A zárkák alapterülete és berendezése azonos volt, alapterületük 7,55 m<sup>2</sup>, fallal elválasztott WC helyiség nem található bennük, a két db kétemeletes ágy egyike az ablaknál, a másik a hosszabb falszakasz mellett helyezkedett el. Az alperes heti egyszeri fürdést biztosított a felperesnek, emellett

napi rendszeres mosakodásra volt lehetősége a zárkában lévő mosdónál. A zárkák szellőztetése a zárkaablak nyitásával és az ún. tátika lehajtásával volt megoldható. A 308. számú zárka ajtaját a bv parancsnok utasítása alapján napközben zárva tartották, míg a 309. zárka ajtaja 9-15 óra között nyitva volt. Minden fogvatartott számára lehetőség volt napi 1 óra sétára a börtönudvaron, ezt a felperes nem vette igénybe.

A felperes már elhelyezésekor jelezte, hogy büntetésének végrehajtási fokozata fogház, azonban az alperesi intézetben 2015-ben új fogházkörlet kialakítása folyt, így csak börtön fokozatú zárkában történő elhelyezésére volt lehetőség.

A felperes büntetésének letöltése után a fogvatartás körülményei és a bánásmód miatt panasszal élt, melynek alapján a ... Megyei Főügyészség vizsgálatot rendelt el. Megállapította, hogy a zárkák túlszűfolttsága miatti panasz alapos, mivel nem volt meg a külön rendeletben meghatározott légtér és mozgástér. Megállapította azt is, hogy a 308. számú zárkában az ajtó nyitva tartása nem volt biztosított. Ugyancsak alaposnak találta a felperes panaszát a fürdés gyakoriságát illetően, mert a rendelet szerinti heti 2 helyett hetente csupán 1 alkalommal volt lehetősége melegvizet mosakodásra.

Az alperes parancsnokának 2015. május 19-től hatályos 44. számú intézkedése szabályozta a bv intézetben a fogvatartottak elhelyezését és rezsimbe sorolását. Eszerint a 308. számú zárkában nem dolgozó, fegyház, börtön általános rezsimbe sorolt elítélt férfiakat helyeztek el a zárkaajtó zárva tartása mellett, míg a 309. számú zárkában nem dolgozó, megőrzésre érkezett és az intézet nyilvántartásában lévő fogház fokozatú elítélt, valamint elzárást töltő férfiak kerültek elhelyezésre. A fogház fokozatú elítéltek zárkaajtóinak nyitva tartását a 8-17 óra közti időszakra rendelte el.

A felperes módosított keresetében 500.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest a fogvatartás alatt elszenvedett sérelmei miatt. Keresetének jogalapjaként az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogának megsértését jelölte meg, ami azzal valósult meg, hogy fogvatartásának körülményei nem feleltek meg a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezség Okmányának, valamint az 1995. évi III. törvénnyel kihirdetett, a kínzás és embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló Emberi Jogok Európai Egyezménye rendelkezéseinek. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény Q cikkének (2) és (3) bekezdésére, amely a jogszabályi hierarchiában felette áll a fogvatartáskor hatályos Bvtv.-nek, illetve a 16/2014. (XII. 19.) IM rendeletnek.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a nemzetközi egyezményben megfogalmazott követelmények megsértése miatti igényt nem vele, hanem az adott állammal szemben lehet érvényesíteni, a bv szerv felelősségét a bíróság csak a Ptk. alapján vizsgálhatja. Elismerte, hogy a zárkák alapterülete nem felel meg a vonatkozó jogszabályoknak, azonban hangsúlyozta, őt ezért felróhatóság nem terheli. A felperes saját felróható magatartása miatt került abba a helyzetbe, hogy büntetését szabadságvesztésre változtatták át. Vítatta, hogy sérült volna a felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi joga, amennyiben mégis, annak mértéke olyan minimális, ami nem indokolja sérelemdíj fizetésére kötelezését. Véleménye szerint összességében is eltúlzott a követelés.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában elsődlegesen rámutatott, a Római Egyezményben foglaltak a perben közvetlenül nem alkalmazhatók, annak szabályai az Európai Bíróság előtti, az adott állammal szembeni eljárásban irányadók. A perben a bíróság csak azt vizsgálhatta, hogy a felperes személyiségi jogai sérültek-e a fogvatartás kapcsán, s az esetleges sérelem eléri-e azt a mértéket, amelyre figyelemmel az alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezhető. Ezzel összefüggésben álláspontja az volt, a felperes kötelezettsége ellenére nem bizonyította, hogy emberi méltósága sérült a fogvatartás következtében. Arra pedig csak

általánosságban hivatkozott, hogy az emberi méltósághoz fűződő jogain túl egyéb személyiségi jogai is sérültek, de konkrétan nem jelölt meg nevesített jogokat, így ezek sérelme is bizonyítatlan maradt. Kiemelte, az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog szempontjából csak a fogvatartás körülményei lehettek sérelmesek a számára. Álláspontja az volt, a jogszabályban rögzített alapterület hiánya nem róható az alperes terhére, ezért emiatt sérelemdíj megfizetésére nem kötelezhető. Megállapította, a fogvatartás első hetében objektív okokból nem lehetett napközben nyitva tartani a zárkaajtót, a második héten azonban ez már biztosított volt. Tévesnek ítélte azt a felperesi hivatkozást, mely szerint az alperes fogvatartási fokozatát megsértve helyezte őt az első héten börtön fokozatú zárkába, valamint azt is, hogy fogvatartása második hetében hőségriadó volt, ezt ugyanis a tisztiorvosi hivatal közlése cáfolta. Megállapította továbbá, hogy biztosított volt a felperes számára a heti egyszeri melegvizes fürdés, és a napi tisztálkodás, etekintetben az elhelyezés feltételei nem állnak ellentétben a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 131. § (1) bekezdésével. Mindezek következtében a felperes személyiségi joga, ezen belül emberi méltósága csak kisebb arányban sérült, a jogsértés kapcsán azonban az alperest felróhatóság nem terheli, illetőleg az nem kirívó, sérelemdíj megítélése tehát nem indokolt.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását és az alperes módosított kereset szerinti marasztalását, másodlagosan hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint ha személyiségi jogi sérelem megállapítható, legyen az bármilyen mértékű, súlyú, a sérelemdíj fizetésére kötelezés nem mellőzhető. Vitatta az elsőfokú ítélet azon megállapítását, miszerint konkrétan nem jelölte meg, mely személyiségi jogai sérültek, hivatkozott ugyanis a kínzó, embertelen és megalázó bánásmód és fogvatartás tilalmára a ratifikált nemzetközi egyezmény és az Alaptörvény relációjában, az emberi méltósághoz fűződő jogának sérelmére pedig a Ptk.-hoz kapcsolódóan. Az alperes befogadási kényszerre és költségvetési forrás hiányára való utalása kapcsán kifejtette, ilyen kimentési lehetőség a Ptk. 6:520. § a)-d) pontjaiban nem szerepel, így figyelembe sem vehető. A jogellenességgel összefüggésben kiemelte, tényként megállapítható, hogy a fogvatartás körülményei a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 121. § (1) és (2), valamint 132. § (1) bekezdésében foglaltaknak nem feleltek meg sem a zárkák alapterülete, sem a tisztálkodási lehetőségek tekintetében, míg a cellák nyitva tartása is ellentétes a bv parancsnok 44. számú intézkedésével.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai szerint. Hangsúlyozta, a felperes kiszabott büntetése nem járt szabadságelvonással, de a büntető ítélet rendelkező része tartalmazta az átváltoztatás lehetőségét. A felperes ráutaló magatartással egyezett bele a büntetés olyan átváltoztatásába, amely szabadságának elvonásával járt, ezért a Ptk. 2:42. § (3) bekezdése alapján esetében a személyiségi jogsértés kizárt. Egyebekben fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett érveit kiemelve, hogy a felperes olyan rövid időtartamban volt elhelyezve az alperesi bv intézetben, amely sérelemdíj megfizetésére nem ad alapot.

A fellebbezés **kisebb részben alapos.**

A felperes kárigényének alapjaként a fogvatartásával összefüggésben őt ért személyiségi jogsérelemre hivatkozott, károkozó magatartásként jelölve meg a jogszabályban előírtnál kisebb zárkaméretet, a kevesebb fürdési lehetőséget, valamint azt a körülményt, hogy fogvatartása első hetében az előírt fogház fokozat helyett börtön fokozatú zárkában helyezték el.

A jogvita elbírálására az állított jogsértés időszakából adódóan – osztva az elsőfokú ítéletben ekörben kifejtetteket – a 2013. évi V. törvény (Ptk.) rendelkezései az irányadók.

A Ptk. a korábbi joghoz hasonlóan általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Ptk.2:42. § (1) bekezdés). A 2:42. § (2) bekezdése generálklauzulaként rögzíti, hogy az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Az emberi méltósághoz fűződő jog a személyiségi jogok anyajogának tekinthető, a Ptk. által nevesített egyes személyiségi jogok abból vezethetők le, de önmagában az emberi méltósághoz fűződő jog megsértése is személyiségi jogsértésnek minősül. A Ptk. nem sorolja fel kimerítően az egyes személyiségi jogokat.

Főszabály szerint a személyiségi jog körébe tartozó bármely jog sérelmét eredményező magatartás jogellenes, amit azonban jogszabályi felhatalmazás kizárhat. Ilyen a jogosult hozzájárulása, ezt a Ptk. külön nevesíti, továbbá a jogos védelem, a szükséghelyzet valamint a jogszabály kifejezett felhatalmazása. Ha a felsorolt okok bármelyike fennáll a jogsértés alapjaként állított magatartás vagy mulasztás kapcsán, a személyiségi jogsértés eleve kizárt. Személyiségi jogsértés esetére a Ptk. objektív illetve szubjektív szankciók alkalmazását teszi lehetővé. Az objektív, azaz a felróhatóságtól független jogkövetkezmények (Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a)-e) pontjai) igénybevételére akkor van lehetőség, ha van személyiségi jogsértés, továbbá ha a sérelem és a jogsértő magatartás között okozati összefüggés áll fenn. E jogkövetkezmények alkalmazhatósága szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a jogsértő személy felróhatóan járt-e el (Ptk. 1:4. § (1) bekezdés), vagy hogy egyéb módon ki tudja-e menteni magát. Szubjektív jogkövetkezményként ugyanakkor a sérelemdíjat (Ptk. 2: 52. §) vezeti be a Ptk. mint közvetett kompenzációt, illetve pénzbeli elégtételt jelentő magánjogi büntetést a nem vagyoni kártérítés intézménye helyett. Funkciója kettős: kompenzációs és magánjogi büntetés jellegű. Lényeges azonban, hogy önmagában a személyiségi jogsértés ténye nem vonja maga után a sérelemdíjra való jogosultságot. Elutasíthatja a bíróság az erre irányuló keresetet, ha a felet nem érte olyan nem vagyoni sérelem, ami sérelemdíj megítélését indokolná. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdés második fordulatának helyes értelmezése szerint ugyanis a sérelmet szenvedett fél „az őt ért nemvagyoni sérelemért” követelhet sérelemdíjat, azaz a nemvagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele, eltérően a személyiségi jogsértés objektív szankcióinál használt, feltételként rögzített kifejezéstől, ami a személyiségi jogsértés ténye. Nem szól ez ellen a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének „a jogsértés tényén kívüli további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges” fordulata sem, ez valójában csupán a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest, de nemvagyoni sérelem hiányában nem teszi lehetővé sérelemdíj követelését. Így a bíróság elutasíthatja a sérelemdíj iránti keresetet akár azért, mert az adott személyiségi jogsértés alkalmatlan arra, hogy nemvagyoni hátrányt okozzon, akár azért, mert köztudomású tények értékelésével arra a következtetésre jut, hogy ilyen jellegű sérelem nem állt elő a személyiségi jogában megsértett félnél (BH 2016.241.). Ugyancsak nem indokolt a sérelemdíjban való marasztalás, ha ún. bagatell igényről van szó, a sérelemdíjra okot adó nemvagyoni hátránynak ugyanis olyan fokúnak kell lennie, amely igényel kompenzációt, egyben magánjogi, preventív jellegű büntetést.

Ha alkalmazása indokolt, mértékének meghatározásához az eset összes körülményének vizsgálata szükséges. Mérlegelendő szempont a jogsértés súlya, esetleges ismétlődő jellege, a felróhatóság foka, valamint a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatása. Lényeges ugyanakkor, hogy a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni (Ptk. 2:52. § (2) bekezdés). A mentesülés feltételeit tehát – a kártérítési felelősség alóli mentesüléshez hasonlóan – a jogsértő személyére irányadó felelősségi rendszer alapján kell meghatározni. Így amennyiben az állított személyiségi jogsértés közhatalmi jogkörben történt, az alperes felelősségének megállapításához – ezzel a követelt sérelemdíj megalapozottságához – a kártérítés általános (Ptk. 6:519. §) és speciális törvényi feltételeinek (Ptk. 6:548. §) fennállásán túl a kialakult joggyakorlat szerint az is szükséges, hogy az elkövetett jogszabálysértés kirívóan súlyos, a

mérlegelés kirívóan okszerűtlen legyen. A jogellenességet kizáró körülményeket a Ptk. 6:520. §-a sorolja fel, de mentesülhet a felelősség alól az alperes felróhatóság hiányának bizonyításával is. A szabadságvesztés végrehajtása vagy a szabadság elvonásával járó egyéb fogvatartás a büntetés-végrehajtási szervnek a közhatalom gyakorlása során kifejtett olyan intézkedő tevékenysége, amelyre a közhatalmi jogkörben okozott károkozás szabályait kell alkalmazni (hasonlóan: BH2001. 319.).

Az alperes magatartásának megítélése kapcsán a következők kapnak lényegi szerepet:

A felperes fogvatartása idején hatályos, a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásáról szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 121. § (1) bekezdése értelmében a zárkában elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy minden elítélre 6 m<sup>3</sup> légtér és férfi elítélt esetén legalább 3 m<sup>2</sup> mozgástér jusson. A (2) bekezdés szerint a mozgástér meghatározása szempontjából a zárka alapterületéből az azt csökkentő berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet figyelmen kívül kell hagyni. A szabályozás illeszkedik az Emberi Jogok Európai Bíróságának több ügyben kifejtett álláspontjához, amely szerint a zsúfolt körülmények közötti fogvatartás nem tartja tiszteletben az alapvető emberi méltóságot és kimeríti a Római Egyezmény 3. cikkében rögzített embertelen és megalázó bánásmód tilalmát. Az EJEB – a nemzeti szabályozással egyezően – túlzásúfoltságnak tekinti, ha az egy fogvatartottra jutó személyes mozgástér kevesebb, mint 3 m<sup>2</sup>.

Tény, hogy a felperes fogvatartása idején sem a 308. zárka, sem a 309. zárka alapterülete – a fogvatartottak létszámát figyelembe véve – nem érte el a R. 121. § (1) bekezdésében foglalt jogszabályi minimumot, ezáltal a alperes nem biztosította számára az előírt nagyságú mozgástér. Ez a fentiek szerint embertelen, megalázó bánásmódot valósít meg, amire a szabadság megszerzése sem hatalmazza fel a végrehajtó szervet. A fogvatartott jogainak korlátozása nem terjedhet addig, hogy a fogvatartással szükségképpen nem érintett egyéb személyiségi jogai sérüljenek, erre a jogszabályi felhatalmazás – ami egyébként az ilyen jellegű jogsérelmet kizárná – nem vonatkozik. A Kúria szintén úgy foglalt állást több korábbi döntésében, hogy személyhez fűződő jogot sért, ha a jogszabályban meghatározott fogvatartási körülményeket az előírt minimális mozgástér biztosításával nem teszik lehetővé a fogvatartottak számára (Kúria Pfv.IV.21.778/2010/4., Pfv.IV.22.372/2011/9.).

A kifejtettek alapján megállapítható, hogy a felperes elhelyezésének során megvalósított jogsértés önmagában alkalmas az emberi méltóság megsértésére, ami számára külön bizonyítást nem igénylő immateriális hátrányt okozott.

Az alperes a kimentés körében az intézmény objektív körülményeire, a befogadás kötelezettségéből adódó zsúfoltságra hivatkozott. A büntetés-végrehajtási intézményben az alperes kötelezettsége a jogszabályok betartása, a fogvatartottak megfelelő elhelyezéséről való gondoskodás, ezért a felperes felé az intézményben ért sérelem miatt kártérítési felelősséggel tartozik (Kúria Pfv.IV.21.654/2015/11., Kúria Pfv.IV.21.344/2015/6.). Ez alól pusztán a létszámkorlát nélküli befogadási kötelezettségre hivatkozással – a kialakult joggyakorlat szerint – nem mentesülhet akkor sem, ha a R. csak igen szűk körben teszi lehetővé a befogadás megtagadását. Mivel az állam a büntetés-végrehajtási szerveken keresztül látja el a fogvatartással kapcsolatos feladatait, a büntetés-végrehajtási intézetek felelősséggel tartoznak a befogadási kötelezettségükből adódó túlzásúfoltság miatt előállott személyiségi jogsérelmekért, mint ahogy a gazdasági fedezethiány sem lehet kimentés alapja (hasonlóan: Kúria Pfv.IV.21.323/2016/5.). Ennek indoka, hogy a polgári jogi kötelezettségek szempontjából közömbös, a kötelezett szerv rendelkezik-e a kötelezettség teljesítéséhez szükséges forrásokkal (on-line Kommentár a Ptk. 3:406. §-ához).

Nem ért egyet az ítéletábra az elsőfokú bíróság zárka ajtajának zárva tartásával kapcsolatos álláspontjával sem az alábbiakra tekintettel:

A **(város 2 neve)**-i Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja határozatában a felperes által le nem töltött közérdekű munkát 34 napi fogházbüntetésre változtatta át. A R. 61. §-a értelmében az ajtók zárva tartásának elrendelésére és megszüntetésére a bv intézet parancsnoka jogosult. A büntetések, az intézkedések egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bvtv.) 102. § (2) bekezdés d) pontja értelmében a fogházban az elítélt zárkája ajtaját éjszaka zárva (kivéve ha a tisztálkodáshoz szükséges folyóvizet illetve illemhelyet részlegként biztosítják), nappal nyitva kell tartani. Az alperes parancsnokának a fogvatartás idején hatályos 44. számú intézkedésének 6. pontja szerint a fogház fokozatú elítélt férfiak a B/3 részleg 309., 310., 311., 312. zárkaiban kerülnek elhelyezésre, amelyek esetében a zárka ajtók nyitva tartását 8 órától 17 óráig rendelte el. Ezzel szemben a 308. zárkában a fegyház és börtön általános rezsimbe sorolt elítéltek kerültek elhelyezésre a zárka ajtók elrendelt zárva tartása mellett.

A fogház fokozatban végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén tehát – mind a Bvtv., mind az alperesi bv parancsnok utasítása értelmében – a zárka ajtókat nappal nyitva kellett tartani. Tényszerűen azonban a felperes fogvatartása első hetében olyan zárkában volt, melynek ajtaja a nappali időszakban zárva volt. Mivel az alperes jogszabályi felhatalmazása a felperes személyi szabadságának ilyen formában történő, ilyen mértékű korlátozására nem terjedt ki, magatartása jogellenesnek tekintendő, személyiségi jogsértést valósít meg. Ez akkor is megállapítható, ha a szabadság jogellenes korlátozása nem a kiszabott végrehajtási fokozatnak megfelelően, hanem annál súlyosabb fokozatban, a maradék szabadságot is elvonva történik. A kimentéshez önmagában az intézmény zsúfoltsága, illetve a fogház körlet kialakítása miatti felújítási munkák nem adnak alapot, ezért az ítéletábra e magatartás tekintetében is megállapította a személyiségi jogsértést. Ez a személyiségi jogsértés hátrányt is jelentett a felperes számára, hiszen a börtönviszonyok között gyakorolható maradék szabadság ilyenkor felértékelődik, annak további korlátozását, elvonását az elítélt fokozott sérelemként éli meg. A jogsértés súlyának mérlegelésénél ugyanakkor figyelembe kell venni azt a körülményt is, hogy a korlátozás rendkívül rövid ideig, mindössze egy hétig állt fenn (hasonlóan: Kúria Pfv.III.21.288/2012/3.).

Az ítéletábra álláspontja szerint a melegvizes fürdési lehetőség biztosításának elmulasztása tekintetében is megállapítható az alperes jogellenes magatartása.

A Bvtv. 122. § a) pontja értelmében az elítélt jogosult a higiéniai feltételeknek megfelelő egészséges elhelyezésre, a R. 132. § (1) bekezdése szerint pedig az elítéltek részére hetente legalább két alkalommal melegvizes fürdést kell biztosítani.

A perben nem volt vitatott, hogy az alperes csupán heti egy alkalommal biztosított melegvizes fürdési lehetőséget a felperesnek, ami személyi higiéniját negatívan érintette. Az alperes azon hivatkozása, miszerint a felperes más bv intézetben sem merítette ki a számára biztosított fürdési lehetőséget, a felelősség alóli kimentésre nem alkalmas. Lényeges azonban, hogy a jogsértő magatartás a felperes esetében összességében egy fürdés elmaradását eredményezte.

Nem ért egyet az ítéletábra az alperes jogi álláspontjával abban, hogy a közérdekű munka elmulasztása a felperes részéről olyan sértetett beleegyezést jelent az átváltoztatáshoz, ami az alperes személyiségi jogsértését és a sérelemdíj megállapítását eleve kizárja. A személyiségi jogok megsértését kizáró hozzájárulásnak ugyanis kifejezettnek és határozottnak kell lennie, kiterjesztő értelmezésnek nincsen helye (BDT2016. 3519.). A felperes hozzájárulása szabadságának jogszerű elvonásához fel sem merülhet a jogerős – átváltoztató – döntés kapcsán, az legfeljebb szabadságának a kiszabotton, a jogszabályokban előírtakon túlmutató fokozott korlátozása, a

sérelmezett elhelyezési körülmények kapcsán vetődhetne fel. Ilyen kifejezett hozzájárulást viszont az alperes nem igazolt.

Az ítéletábra a kifejtettekre tekintettel mindhárom sérelmezett magatartás tekintetében megállapíthatónak találta a személyiségi jogsértést, ami a felperes szabadságának a törvényi mértéket meghaladó korlátozásában, illetőleg az elhelyezési körülmények kapcsán emberi méltóságának sérelmében állt, a fürdési lehetőségek korlátozása pedig a testi higiéniahoz való jogát sértette. Mindezen jogsértések a felperes számára jogszerű szabadságelvonásához képest további, fokozott kényelmetlenséget, immateriális hátrányt jelentettek, melynek kompenzálására a rendelkező részben írt mértékű sérelemdíjat találta a másodfokú bíróság arányosnak és elégségesnek. A sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelembe vette azt a tényt, hogy a jogsértés időszaka rendkívül rövid időtartamra (egy illetőleg két hétre, a fürdés esetében egy alkalomra) korlátozódott, a felperes személyiségi jogai így súlyosan illetve nagy mértékben nem sérültek. Tekintettel volt továbbá a fogvatartás időpontjában ugyan még nem hatályos, azonban – a mérték kapcsán – az egyes ügyek közti aránytalanságok elkerülése érdekében jelen perben is támpontul szolgáló Bvtv. 10/A. § (3) bekezdésében írtakra.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A részbeni megváltoztatásnak megfelelően módosította az elsőfokú eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezést, figyelembe véve a felperes személyes illetékmentességét.

A felperes a másodfokú eljárásban nagyjából pervesztes lett, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képviselőjével felmerült arányos költséget megfizetni, amelyet az ítéletábra a kifejtett tevékenységgel arányban állóan állapított meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) és (6) bekezdései alapján, valamint kötelezte a felperest az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viselésére a pernyertesség-pervesztesség arányához igazodóan a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) és 15. § (1) bekezdéseinek megfelelően.

Szeged, 2017. június 16.

|                         |                    |                              |
|-------------------------|--------------------|------------------------------|
| Dr. Kiss Gabriella s.k. | Bálint Attila s.k. | Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k. |
| a tanács elnöke         | előadó bíró        | táblabíró                    |